

Nazism genom barnens ögon

Tre judiska ungdomar växer upp i den dåtida tyska Östersjöstaden och enklaven Königsberg (sedemera Kaliningrad) under 1930-talet. Förtrycket och förföljelserna blir liksom i övriga Tyskland värre och värre allteftersom de brunklädda nazisterna tar över mer och mer. Barnen blir även alltmer mobbade och isolerade i de tyska skolorna och den judiska församlingen startar en egen skola där de kan känna sig trygga.

Det är inledningen i **Carola Hanssons** fantastiska bok, och det är också inledningen till skolningen av barnen i den judiska historien och sederna, i den annars så assimilerade familjen **Herzmann**. Det är också början på hur barnen, och framförallt den äldste pojken **Otto**, blir en hängiven socialistisk kibbutzanhängare genom studierna av den tyske filosofen **Martin Bubers** texter som läraren herr **Kälter** startar.

Barnen får så småningom lämna Tyskland och hamnar i en "träningskibbutz" i Falun där de väntar på att få åka till Palestina för att bygga upp det förlovade landet Eretz Israel. Men vistelsen i Falun blir inte så enkel. Det blir motsättningar mellan två olika grupper av ungdomar. Den ena gruppen är mer nationalistisk och har inte för avsikt att samverka med de araber som bor i Palestina. Den andra gruppen är mer socialistisk och ser palestinierna som sina vänner i kampen för ett rättvist samhälle. En motsättning som fortfarande lever kvar i det israeliska samhället men där den nationalistiska sidan numera fått ett stort övertag.

Boken är både spännande och känslösam. Det är intressant att på det här sättet få inblick i ett barns upplevelse av nazismens framväxt, trots att författaren fritt fabulerar kring tre påhittade ungdomar. Det som är dokumentärt är att den judiska kibbutzen har funnits i Falun på riktigt. En bortglömd historia som har fått vakna till liv på nytt.

På SVT finns en dokumentär, *Kibbutzen i Falun* från 2009, som fortfarande går att ses fram till september 2021, och i höst kommer även boken *En kibbutz i Falun: historien om en familj som gick sönder* av **Kaj Schueler, vars mamma bodde på kibbutzen fram till att den lades ner 1946.**

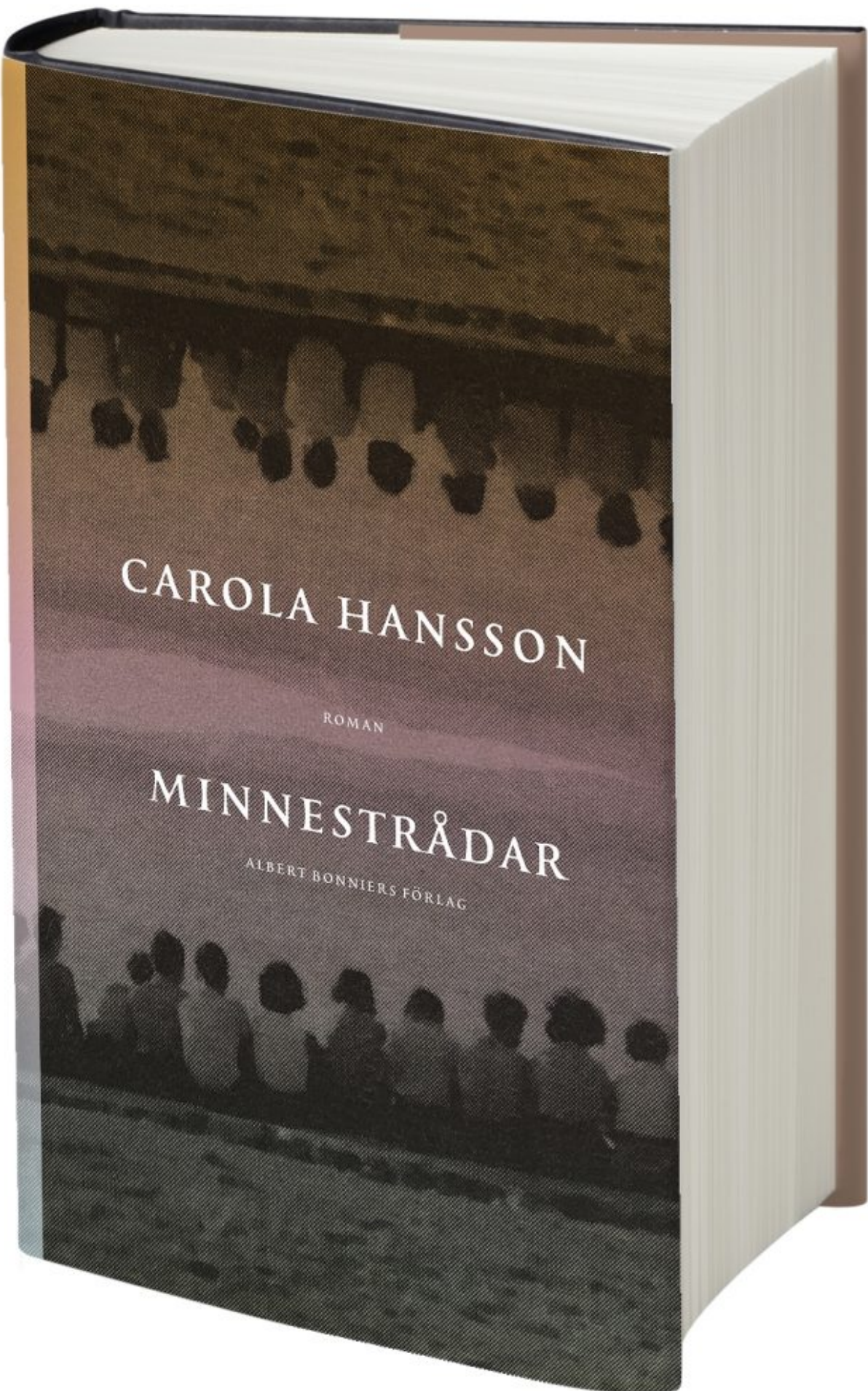
Carola Hansson debuterade 1983 med *Det drömda barnet* och har sedan dess publicerat ytterligare tio romaner, bland annat genombrottet *Andrej* (1994) som inledde hennes uppmärksammade triptyk om familjen **Tolstojs** öden.

Peter Roth

Minnestrådar

Carola Hansson

Albert Bonniers förlag

CAROLA HANSSON

ROMAN

MINNESTRÅDAR

ALBERT BONNIERS FÖRLAG